

Sygn. akt IV U 766/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Miazga

Protokolant: sekr. sądowy Monika Buźniak

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2016 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

z odwołania Schroniska i Hotele (...) w N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 11 maja 2016 roku, (...)

w sprawie Schroniska i Hotele (...) w N.

przy udziale F. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o zwrot nienależnie wypłaconych świadczeń

I. zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że zobowiązuje odwołującego Schroniska i Hotele (...) w N. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 01 listopada 1998 roku do dnia 29 lutego 2016 roku w kwocie 9 269,92 zł. (dziewięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych 92/100) oraz odsetek liczonych od dnia 14 maja 2016 roku do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 766/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 grudnia 2016r.

Decyzją z dnia 11 maja 2016 roku znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na podstawie art. 84 ust.6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. z 2015 roku, poz. 121) zobowiązał Schronisko (...) do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 1 listopada 1998 roku do dnia 29 lutego 2016 roku w kwocie 9269,92 zł oraz odsetek za okres od 1 marca 1999 roku do dnia 11 maja 2016 roku tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 8 436, 51 zł. ZUS wskazał, iż łącznie do zwrotu przypada kwota 17706,43 zł. ZUS stwierdził, że F. B. ur. (...) wypłacono bezpodstawnie rentę z tytułu niezdolności do pracy w zawyżonej wysokości w okresie od 1 listopada 1998 roku do dnia 29 lutego 2016 roku. W uzasadnieniu organ rentowy wyjaśnił, iż obciążenie obowiązkiem zwrotu tych należności jest uzasadnione, gdyż świadczenia zostały wypłacone bezpodstawnie w wyniku podania w RP

-7 z dnia 10 października 1995 roku zawyżonego wynagrodzenia , które spowodowało ustalenie zawyżonej podstawy wymiaru świadczenia. Ponadto ZUS wskazał, iż nie wykazano okresu urlopu bezpłatnego.

Powyższą decyzję zaskarżyło Schronisko (...) w drodze odwołania, w którym zarzucił naruszenie art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. z 2015 roku , poz. 121), podnosząc, iż istnieją podstawy do żądania zwrotu bezpośrednio od osoby, której to świadczenie wypłacono albowiem pobrała je nienależnie z rozumieniu art. 84 ust.1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. z 2015 roku , poz. 121), naruszenie art. 84 ust. 1 i 6 w / w ustawy poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i żądanie zwrotu odsetek za okres od 1 marca 1999r. do 11 maja 2016r. , podczas gdy decyzja została doręczona płatnikowi 13 maja 2016r., naruszenie art. 481 § 1 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na naliczeniu odsetek za opóźnienie za okresy przed datą wymagalności i terminem zapłaty roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia, art. 455 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że z właściwości zobowiązania ubezpieczonego wynika natychmiastowa wymagalność roszczenia organu rentowego. Wskazując na powyższe odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji przez ustalenie, że Schronisko (...) z siedzibą w N. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 1 listopada 1998 roku do dnia 29 lutego 2016 roku w kwocie 9 269,92 zł oraz odsetek za okres od dnia 1 marca 1999 roku do dnia 11 maja 2016 roku tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 8 436, 51 zł.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie, wskazując, iż decyzja jest zasadna w świetle 84 ust.6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. z 2015 roku , poz. 121).

Zainteresowany F. B. przystąpił do sprawy i przychylił się do stanowiska organu rentowego (k. 32).

Bezspornym w sprawie jest, iż:

W zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 10 października 1995r. wykazano zawyżone wynagrodzenie uzyskane przez pracownika F. B., co spowodowało zawyżenie podstawy wymiaru świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy w okresie od 1 listopada 1998 roku do dnia 29 lutego 2016 roku. Nie wskazano też w RP – 7 urlopu bezpłatnego pracownika. F. B. zatrudniony był w okresie od dnia 30 września 1977r. do 30 czerwca 1988r. w (...) Zakład Produkcyjny (...) w Z. jako pracownik nakładczy- rzeźbiarz w pełnym wymiarze czasu pracy. Decyzją ZUS z dnia 12 lutego 1999r. przyznano F. B. rentę (...) z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 01 listopada 1998r., ustalając podstawę wymiaru świadczenia w oparciu o dochód stanowiący podstawę wymiaru składek z 9 lat kalendarzowych ,tj. od 01.1980 r. do 12.1988r. Wymienione świadczenie rentowe wypłacane było F. B. do dnia 02 lutego 2016r., tj. do dnia osiągnięcia wieku emerytalnego tj. 65 lat , 10 miesięcy. Z dniem 02 lutego 2016r. przyznano F. B. emeryturę (decyzja ZUS z dnia 03.02.2016r., znak: (...)), ustalając jej wysokość w kwocie zaliczkowej w oparciu o kwotę dotychczas wypłaconej renty z tytułu niezdolności do pracy. Wysokość świadczenia ustalono decyzją ZUS z dnia 01 marca.2016r. znak: (...). Pismem z dnia 13 maja 2016r. zawiadomiono F. B. o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury, ponieważ po weryfikacji akt emerytalnych nastąpiło obniżenie świadczenia emerytalnego. Konsekwencją powyższej weryfikacji była decyzja ZUS z dnia 03 czerwca 2016r. , znak: (...), w której stwierdzono , że wysokość wypłaconego świadczenia była błędnie ustalona i po uzyskaniu informacji dokonano z urzędu przeliczenia emerytury, ustalając jej nową wysokość od dnia 01 lipca.2016r., ustalając jednocześnie wysokość nadpłaty świadczenia do zwrotu. Postępowanie weryfikacyjne wszczęto w związku z ustalaniem prawa do emerytury dla F. B. , gdzie zwrócono się do Schroniska i Hotele (...) SP. z O.O. w N. o weryfikację załączonych dokumentów i w przypadku stwierdzenia różnic - o wystawie nowych. W odpowiedzi na powyższe Schroniska i Hotele (...) SP. z o.o. przesłały zaświadczenie z dnia 01 lutego 2016r., potwierdzające okres zatrudnienia wymienionego pracownika w okresie od 30 września 1977r. do 30 czerwca1988r. wraz z informacją o wysokości uzyskiwanych dochodów w tym okresie z tytułu zatrudnienia , w tym z podaniem , iż w roku 1986r., tj. od 01 stycznia 1986r. do 31 grudnia 1986r. wymieniony pracownik przebywał na urlopie bezpłatnym oraz z informacją , iż urlop ten wykazano jedynie na kartotece zarobkowej. Ponadto podano, iż brak jakiegokolwiek informacji o wynagrodzeniu pracownika za okres od 01 stycznia 1987r. do 30 czerwca 1988r. i brak płac za cały okres zatrudnienia . Brak też kart zarobkowych za lata 1987, 1988. Ponadto w zaświadczeniu z dnia 01 lutego 2016r. podano, iż wymieniony pracownik w okresie od

dnia 01 stycznia 1986r. do 31 grudnia 1986r. przebywał na urlopie wychowawczym (zamiast urlopie bezpłatnym k.15 akt KPU), czego nie wykazano w zaświadczeniu z dnia 10 października 1995r. znak (...) (k. 13 akt emerytalnych).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

F. B. zatrudniony był w okresie od dnia 30 września 1977r. do 30 czerwca 1988r. w (...) Zakład Produkcyjny (...) w Z. jako pracownik nakładczy - rzeźbiarz w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 23 stycznia 1993 roku zawarto umowę spółki z o.o. pod firmą Schroniska i Hotele (...) z siedzibą w N. w formie aktu notarialnego Rep. A nr 198/93. Wśród stawających do aktu notarialnego był A. S., działający w imieniu (...) Towarzystwa (...) w N.. (...) został rozwiązany z dniem 30 listopada 1991 roku i przejęty przez (...) Zespół (...). Dyrektorem Okręgowego Zespołu (...) był J. K.. Wyżej wymieniony podmiot przejął wszystkie dokumenty pracownicze likwidowanego Zakładu Produkcyjnego (...) w Z..

Dowód: świadectwo pracy k. 7 akt ZUS , świadectwo pracy k.71, k.75 akt nin. sprawy, protokół kontroli k. 76 i nast. , zeznania B. C. nagranie od 00:01:01 min k.112, zeznania świadka J. K. nagranie od 00:20:02 min k. 113, akt notarialny Rep. A nr 198/93 k. 101 akt

Decyzja ZUS z dnia 11 maja 2016 roku została doręczona odwołującemu w dniu 13 maja 2016 roku.

Dowód: potwierdzenie odbioru k.259-260

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe, gdyż żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości. Zeznania świadków wzajemnie uzupełniają się ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją, którą Sąd w całości obdarzył walorem wiarygodności. Z dokumentacji wynika, iż w dniu 23 stycznia 1993 roku zawarto umowę spółki z o.o. pod firmą Schroniska i Hotele (...) z siedzibą w N. w formie aktu notarialnego Rep. A nr 198/93. Z materiału dowodowego wynika, iż odwołujący się podmiot jest następcą prawnym (...) Zakład Produkcyjny (...) w Z..

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 84 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 121 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Stosownie do ustępu 2 w/w ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczone o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy niż ostatnie 3 lata (ustęp 3 w/w art. 84).

Zgodnie z art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 121 ze zm.), jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek

lub inny podmiot nieprawdziwych danych mając wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń z odsetkami obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Hipotezą komentowanej normy prawnej objęte są wyłącznie sytuacje przekazywania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przez płatnika składek lub inny podmiot danych, mających wpływ na podjęcie przez organ rentowy decyzji o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i ich wysokości, jeśli dane te okażą się nieprawdziwe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, LEX nr 558288 oraz z dnia 3 października 2000 r., II UKN 1/00, OSNAPiUS 2002 Nr 9, poz. 218). O ile można ogólnie twierdzić, że płatnik składek lub inny podmiot odpowiada za niewykonywanie lub nienależyte wykonanie obowiązku, to jednak zakres powinności definiowany jest w prawie ubezpieczeń społecznych. Z przepisu art. 84 ust. 6 ustawy systemowej można wyinterpretować, że zachowanie płatnika składek prowadzące do przypisania mu odpowiedzialności polega na "przekazaniu nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość". Oczywiście przy tym jest, że zawinienie płatnika składek lub innego podmiotu powinno zostać powiązane ze wskazanymi czynnikami. Przesłanką odpowiedzialności płatnika na podstawie art. 84 ust. 6 ustawy systemowej jest wina płatnika w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu przekazania organowi rentowemu wymaganych informacji, polegająca na niedochowaniu należytej staranności.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, który nie był kwestionowany, wynikało, iż obciążenie obowiązkiem zwrotu należności było uzasadnione, gdyż świadczenia rentowe zostały wypłacone bezpodstawnie w wyniku podania w RP -7 z dnia 10 października 1995 roku zawyżonego wynagrodzenia, które spowodowało ustalenie zawyżonej podstawy wymiaru świadczenia. Ponadto nie wykazano okresu urlopu bezpłatnego. Do błędu tego przyznał się odwołujący. Wadliwe zaświadczenie wystawił pracownik odwołującego E. J., za postępowanie której odpowiedzialność ponosi odwołujący. Postępowanie weryfikacyjne wszczęto w związku z ustalaniem prawa do emerytury dla F. B., gdzie zwrócono się do Schroniska i Hotele (...) SP. z o.o. w N. o weryfikację załączonych dokumentów i w przypadku stwierdzenia różnic - o wystawienie nowych, /k.2 akt KPU/ W odpowiedzi na powyższe Schroniska i Hotele (...) SP. z o.o. przesłały zaświadczenie z dnia 01.02.2016r. (k.3) potwierdzające okres zatrudnienia wymienionego pracownika w okresie od 30.09.1977r. do 30.06.1988r. wraz z informacją o wysokości uzyskiwanych dochodów w tym okresie z tytułu zatrudnienia, w tym z podaniem, iż w roku 1986r., tj. od 01.01.1986r. do 31.12.1986r. wymieniony pracownik przebywał na urlopie bezpłatnym oraz z informacją, iż urlop ten wykazano jedynie na kartotece zarobkowej. Ponadto podano, iż brak jakiejkolwiek informacji o wynagrodzeniu pracownika za okres od 01.01.1987r. do 30.06.1988r. i brak płac za cały okres zatrudnienia. Brak też kart zarobkowych za lata 1987, 1988. Ponadto w zaświadczeniu z dnia 01.02.2016r. podano, iż wymieniony pracownik w okresie od dnia 01.01.1986r. do 31.12.1986r. przebywał na urlopie wychowawczym (zamiast urlopie bezpłatnym k.15 akt KPU), czego nie wykazano w zaświadczeniu z dnia 10.10.1995r. znak (...) (k. 13 akt emerytalnych).

Zgodnie zatem z dyspozycją art. 84 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 121 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Została bowiem spełniona przesłanka odpowiedzialności innego podmiotu niż płatnika składek wskazana w art. 84 ust. 6 ustawy systemowej, to jest wina w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu przekazania organowi rentowemu wymaganych informacji, polegająca na niedochowaniu należytej staranności. ZUS jednak dopuścił się uchybienia przy wydawaniu zaskarżonej odwołaniem decyzji albowiem nie można utrzymywać, że świadczenia wypłacone na podstawie pozostającej w obrocie prawnym decyzji administracyjnej, jako nienależne, podlegały zwrotowi w dacie wypłaty, choćby przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały lub odpadły. Świadczenia w myśl art. 84 u.s.u.s. i art. 138 u.e.r.f.u.s., uważane za nienależne, podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną. Zatem organ rentowy powinien naliczać odsetki ustawowe od nienależnie pobranego świadczenia od dnia następnego po dacie doręczenia osobie zobowiązanej decyzji obligującej do zwrotu takiego świadczenia, gdyż dopiero od tej daty osoba taka pozostaje w zwole ze spełnieniem świadczenia (vide : wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 marca 2016r. III AUa 1359/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 maja 2016r. III AUa

938 / 15). Decyzja została doręczona odwołującemu w dniu 13 maja 2016r. a zatem odsetki powinny być naliczane dopiero od dnia 14 maja 2016r.

Odwołujący jest następcą prawnym (...)w Z., na co wskazuje treść informacji uzupełniających zawartych w świadectwach pracy wystawionych pracownikom (...) (k. 71 i 75). Ponadto cała dokumentacja likwidowanych (...) ów została przekazana odwołującemu. Skoro nie przejąłby on obowiązków następcy prawnego, to skąd taka dokumentacja znalazłaby się w jego posiadaniu. Z całości materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, iż odwołujący się podmiot jest następcą prawnym (...) Zakład Produkcyjny (...) w Z..

W tym stanie rzeczy na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał odwołującego Schroniska i Hotele (...) w N. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 01 listopada 1998 roku do dnia 29 lutego 2016 roku w kwocie 9 269,92 zł. (dziewięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych 92/100) oraz odsetek liczonych od dnia 14 maja 2016 roku do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych wyżej przepisów.